

Den Haag draait rondjes over Gaza. Maar in het land bouwt de woede zich op

Posted on 26 augustus 2025 by Eric Vrijsen

Een minister laat zich over 'Gaza' opjutten door zijn ambtenaren. Het kabinet loopt verder leeg. Dat is Den Haag. Maar in het land bouwt de echte woede zich op. Over de moord op een meisje van 17. Over de wet die dorpen dwingt om asielzoekers op te nemen. Over het rommelen met pensioenen en AOW. Over de dure energie. En over burgers die niet gehoord worden, ook niet door het volgende kabinet.

Van het kabinet-Schoof resteren nog wat rokende puinhopen. De stekker werd er voor een tweede keer uitgetrokken, dit keer niet door Geert Wilders (PVV) maar door de weglopende NSC-ministers. Het ging niet om een kwestie die de gewone, hardwerkende Nederlanders in de knipbeurs raakte. Nee, aanleiding voor het opstappen van vijf ministers en vier staatssecretarissen was een opgeblazen symbolisch conflict: moet Nederland een eigen handelsboycot afkondigen tegen de Joodse nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever of kan dat beter in Brussel worden geregeld? NSC-minister Caspar Veldkamp (Buitenlandse Zaken) vertrok.

Acht partijgenoten volgden.

Het is een nieuw dieptepunt in de doorgeschoten getuigenispolitiek. Elke partij en elke politicus wil zijn persoonlijke gelijk halen en zelfs een partij die werd opgericht om goed bestuur uit te dragen, gooit zich in de afgrond. Oprichter Pieter Omtzigt gaf er eerst wel, toen niet en uiteindelijk definitief de brui aan. Nu is heel NSC een exit-club gebleken.

Het rechtse avontuur is mislukt

Iedereen snapt dat Den Haag zo niet kan functioneren. Over twee maanden zijn de nieuwe Kamerverkiezingen en nu reeds ontstaat een 'terug naar normaal'-atmosfeer. Je kunt geen stabiel bestuur bouwen op basis van een wankel akkoord tussen protestpartijen en eendagsvliegen, tussen de grootste partij van Geert Wilders en een zooitje amateurs, tussen politici die als het er echt op aankomt verongelijkt het bijltje erbij neergooien.

Het rechtse avontuur is mislukt. De gunfactor ontbrak. Wat er nu gebeurt, is '*back to normal*'. De gevestigde middenpartijen komen weer aan bod. Zij trekken een gezicht alsof zij het land moeten redden. Daarom was die heisa van afgelopen vrijdag bijzonder goed nieuws voor de partijleiders Frans Timmermans (GroenLinks-PvdA) en voor Henri Bontenbal (CDA). Zelfs Dylan Yeşilgöz (VVD) kon in haar handjes knijpen.

'Een grote puinzooi,' werd over de huidige situatie gezegd. Dus hebben de leiders van GroenLinks-PvdA, CDA en VVD een mooi excuus om na de verkiezingen alle meningsverschillen uit de verkiezingscampagne terzijde te schuiven om fluks een Regeerakkoord in elkaar te timmeren. Het land heeft weer ordentelijk bestuur nodig. Hoeveel zetels Wilders met zijn PVV ook zal scoren, hij zal worden veroordeeld tot oppositie. Geen rechtse experimenten meer! Geen extra-parlementair gedonder. Het is genoeg. Opnieuw beginnen met de oude volkspartijen. Plus D66 van Rob Jetten om aan 76 zetels te komen.

Zagen de NSC'ers dit aankomen en probeerden ze misschien een wit voetje te halen bij Bontenbal, die immers lekker scoort in de peilingen? Voor Veldkamp, vicepremier Eddy van Hijum, fractieleiders Nicolien van Vroonhoven en andere NSC'ers is het CDA het oude nest. Ze weten dat Bontenbal straks bestuurlijk personeel nodig heeft.

Ijdele hoop. Ze vertrokken twee jaar geleden bij het CDA, toen die partij in doodsnood verkeerde. Dan hoef je er niet op te rekenen dat je als verloren zoons en dochter worden binnengehaald. Bij het CDA lezen ze elkaar altijd graag voor uit de Bijbel. Het Evangelie van Lucas verwoordt treffend wat er gebeurt met een jongeling die te vroeg zijn erfenis opeist, door schade en schande wijs wordt en uiteindelijk toch weer door zijn vader in genade wordt omarmd. Maar nu even niet, want het is verkiezingstijd! Weglopers zijn doodlopers.

Bovendien hebben de NSC'ers met hun onbezonnen actie het land praktisch onbestuurbaar gemaakt. Van Veldkamp – het ging om zijn Israëlbeleid – was het misschien nog een beetje te begrijpen. Maar eigenlijk ook weer helemaal niet. Hij probeerde Israël-kritisch beleid te voeren, maar liet toe dat zijn ambtenaren voor de deur van het ministerie demonstreerden tégen dat beleid. Zijn departement gaf de rebellen zelfs een stem aan tafel. Door pardoes uit de ministerraad weg te lopen, schaarde Veldkamp zich feitelijk achter het straatprotest van zijn ambtenaren. Die hebben nu hun zin gekregen. Niet dat het iets uitmaakt voor de ellende in Gaza of voor de houding van de Israëlische premier Benjamin Netanyahu, maar voor de Haagse symboolpolitiek voelt dit als een overwinning.

Man van het volk

Veldkamp kan terugkeren in de ambtelijke rangen van het departement. Hij heeft een schat aan diplomatieke ervaring. Rond Buitenlandse Zaken wordt al gefluisterd dat hij kan worden benoemd tot ambassadeur in Parijs, want die functie schijnt weldra vrij te komen. Ook die andere NSC-bewindslieden en –Kamerleden komen heus goed terecht. Bij hun sollicitaties in het openbaar bestuur kunnen ze zich erop laten voorstaan dat ze Wilders naar eigen zeggen 'tergend gek' hebben gemaakt. Nou, dan heb je iets in je mars!

Het droevige is dat NSC het in zich had een volkspartij nieuwe stijl te worden. Pieter Omtzigt begon twee jaar geleden aan dit avontuur en zelfs het premierschap kwam in zicht. Maar hij schrok terug, waardoor zwevende kiezers tenslotte hun toevlucht zochten tot de PVV. In de formatie kreeg Omtzigt grote ruzie met kabinetsinformateur Ronald Plasterk. Wilders wilde Plasterk als premier, maar Omtzigt blokkeerde dat. Wilders accepteerde dat. Dit was het spel achter de schermen.

De NOS ging afgelopen zaterdag op reportage in Overijssel, op plekken waar NSC bij

de laatste verkiezingen het hoogst scoorde. De kiezers waren ontgoocheld. Een vrouw op een bankje zei: 'Omtzigt was een man van het volk.' Met de nadruk op was.

Dat is straks het grote risico van de kongsi tussen GroenLinks-PvdA, CDA, VVD en D66. Eindelijk weer een middenkabinet en doodgemoedereerd centrumlinks beleid voeren. Af en toe zal de VVD tegensputteren en soms doet het CDA een beetje moeilijk. Maar over de symboolpolitiek worden ze het wel eens en in de talkshows van de publieke omroep zullen ze worden geprezen.

Maar zo'n kabinet is een miskenning van de woede in de samenleving. Voor gewone mensen zoals die mevrouw op dat bankje in Raalte, Overijssel, vormt de politiek een permanente teleurstelling. Miljoenen gewone mensen lieten zich ompraten en investeerden veel geld in een serie zonnepanelen op hun dak. Eind van het liedje is dat ze daarvoor moeten dokken.

Ze droegen hun hele leven premies af voor AOW en pensioen, maar ze durven straks nergens op te rekenen. GroenLinks-PvdA wil de gepensioneerden flink belasten en de VVD maakt van de pensioenfondsen een casino.

Je zult maar net een huis hebben kunnen kopen en dan te maken krijgen met het verder beperken van de hypotheekrenteaftrek, zoals de verkiezingsprogramma's van GroenLinks-PvdA en CDA dicteren.

Meisje van 17

In veel steden hebben GroenLinksers ervoor gezorgd dat dieselbusjes worden geweerd uit het centrum, want 'slecht voor het milieu en uw gezondheid'. Het leidt ertoe dat de markthandelaren afhaken. Hun marges zijn niet groot genoeg om nieuwe bestelbussen aan te schaffen. Een stad als Den Bosch heeft een eeuwenoude traditie van een markt in het centrum, maar het aanbod verschraalt en dus blijven ook de klanten steeds meer weg. Voorheen vochten markthandelaren om een plek. Nu worden de kramen zó neergezet dat het nog een beetje lijkt op drukte. De politiek bepaalt dat de mensen bij Albert Heijn of de Jumbo moeten gaan shoppen. Steeds duurder worden boodschappen? De Haagse heren spraken schande van de prijs van een potje HAK-appelmoes. Ze lieten de voedingsmiddelensector opdraven voor een parlementaire hoorzitting en vervolgens werd hier weinig meer van vernomen. Tja, zo werkt de

getuigenispolitiek.

Daardoor is het ook geen wonder dat de implosie van het toch al demissionaire kabinet de burgerij nauwelijks lijkt te raken. Nee, dan die moord op dat meisje van 17 jaar in Duivendrecht. Daar wordt iedereen koud van. Tamelijk omfloerst melden de media dat er een bewoner van een asielzoekerscentrum is opgepakt, die ook wordt verdacht van een ander zwaar delict. Meteen weer de zalvende woorden van de Amsterdamse burgemeester.

Vrijwel alle verkiezingsuitslagen sinds 2002 wijzen op een publieke voorkeur voor strenge beperking van de immigratie. Een middenkabinet met GroenLinks in de gelederen gaat dat niet regelen. Vraag aan Yeşilgöz: waarom liet de VVD in juli 2023 het laatste kabinet-Rutte (VVD-D66-CDA-ChristenUnie) eigenlijk vallen?

Op social media circuleert een filmpje van een activist met een Palestijnse vlag om de schouders die op zijn gemak een spuitbus hanteert om het Nationaal Monument op de Dam te bekladden. De man scandeert nog wat leuzen, omstanders trekken zich nergens iets van aan en er is géén politie te bekennen. Voor traditionele kiezers is dat filmpje schokkend. Ze zijn heus begaan met het lot van Palestijnse vrouwen en kinderen, maar moeten Hamas-radicalen het hier voor het zeggen krijgen?

CDA-leider Bontenbal zou nog eens goed naar dat filmpje moeten kijken. Traditioneel gaven CDA en PvdA steun aan Israël, de enige democratie in het Midden-Oosten. Vanwege de getuigenispolitiek keren beide partijen zich nu tegen Jeruzalem. Hun oude electorale achterban is daarvan echter nog niet overtuigd. Als Gaza een verkiezingsthema wordt, speelt dat Wilders in de kaart. Dat is meteen ook de reden waarom de VVD voorzichtiger opereert.

Maximaal mediaprofiel

Want dit is het onrustbarende aan de Haagse getuigenispolitiek en de spectaculaire gebeurtenissen van vrijdag van 22 augustus. Je kunt een kabinet ten val brengen dat al gevallen was, maar dat is een miskenning van de oude Haagse spelregel dat je het zakelijk en proportioneel moet zien te houden. Zo niet, dan drijft Den Haag steeds verder weg bij het degelijk besturen van een door en door burgerlijk land. Dan valt ook de Nederlandse democratie – van oudsher een toonbeeld van het evenredig verdelen van de macht – ten prooi aan de krijsende politiek waarin

partijleiders elkaar versnipperen, omdat ze alleen het eigen gelijk willen behalen, liefst op een Trumpiaanse manier met maximaal mediaprofiel.

Dat middenkabinet van Frans, Henri en Dilan staat – met dank aan exitpartij NSC – al in de steigers, maar het wordt een puur Haags construct. Het zingt zich al bij voorbaat los van de sociale werkelijkheid. Echt stabiel zal het niet worden.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk.* ***Doet u mee?*** *Hartelijk dank!*